

آنچه بر نفت در ۲۰۱۹ گذشت | پایان سال تلخ برای نفت و نفتکشها

سال ۲۰۱۹ در حالی نفسهای آخر را می‌کشد که فروندهای نفت جهان در این سال بیشتر از فرازهایش بود، سالی که قیمت نفت با وجود حوادث متعدد در منطقه خاورمیانه، هیچگاه به ۷۵ دلار برای هر بشکه نرسید. دریای سرخ و عمان آبستن حوادث متعدد برای نفتکشها شد، پهباد حوثیها بارها بر فراز تاسیسات نفتی عربستان به پرواز در آمد و اوپک یکی از اعضایش را از دست داد. سال تلخ نفت رو به پایان است، آنچه را که بر نفت جهان در این سال رفت پیش از آغاز سال ۲۰۲۰ کوتاه مرور می‌کنیم.

اجرای تصمیم اوپک: با آغاز سال ۲۰۱۹، تصمیم ۱۴ عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت و ۱۰ کشور غیرعضو اوپک در دسامبر ۲۰۱۸ (نشت ۱۷۵) مبنی بر کاهش یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه نفت وارد مرحله اجرایی شد. قیمت نفت که سال ۲۰۱۹ را با قیمت ۵۲ دلار و ۱۹ سنت برای هر بشکه آغاز کرد، در پی اجرایی شدن این تصمیم توانست در ۲۱ مارس با رسیدن به ۶۷ دلار و ۷۸ سنت رکورد جدیدی در سه ماه نخست سال ثبت کند.

فجیره و انفجار نفتکش: ۱۲ مه (۲۲ اردیبهشت) انفجار نفتکشها در بندر فجیره امارات رخ داد، حادثه‌ای که با وجود تکذیب در ساعات نخستین، بالاخره با انتشار بیانیهای از سوی وزارت امور خارجه این کشور با این مضمون که چهار کشتی تجاری در حاشیه آبهای شرقی امارات در نزدیکی بندر فجیره هدف عملیات خرابکارانه قرار گرفته‌اند، تایید شد. از این چهار نفتکش دو عدد به عربستان سعودی، یکی امارات و دیگری به یک شرکت نروژی تعلق داشت. بندر فجیره در دریای عمان قرار دارد و امارات با خط لوله بخشی از نفت خود را برای بارگیری به این بندر ارسال می‌کند و تنگه هرمز را دور می‌زند.

پهبادهای یمنی و نفت عربستان: در فاصله کوتاهی از حادثه فجیره و

در ۱۴ مه (۲۴ اردیبهشت)، پهپادهای یمن دو ایستگاه پمپاژ نفت شرق به غرب عربستان را که از این لوله‌ها، نفت از مناطق شرقی این کشور به بندر ینبع در ساحل غربی انتقال می‌یافت هدف قرار دادند که در اثر این حادثه، ایستگاه شماره ۸ این خطوط نفتی آتش گرفت و انتقال نفت از این خطوط متوقف شد. هر دو این حملات (فجیره و عربستان) به نوعی مسیرهای جایگزین تنگه هرمز را هدف قرار دادند. عربستان خط لوله شرقی - غربی را با هدف انتقال نفت خود به دریای سرخ و دور زدن تنگه هرمز ساخته است.

حملات مشکوک به نفتکش‌ها: در حالی که تهران ۱۲ ژوئن (۲۲ خرداد) میزبان نخست‌وزیر ژاپن برای نخستین بار در ۴۱ سال اخیر بود، دو نفتکش که دارای پرچم جزایر مارشال و پاناما بودند و فرآورده نفتی حمل می‌کردند، ۱۳ ژوئن (۲۳ خرداد) در دریای عمان مورد حمله مشکوک قرار گرفتند؛ حمله‌ای که با واکنش گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد در نشست شورای امنیت و محکوم کردن این حادثه همراه شد، همچنین این حادثه به دلیل همزمانی سفر نخست‌وزیر ژاپن به تهران واکنش‌های جهانی را به همراه داشت. حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران در واکنش به این حمله اظهار کرده بود: «روابط نزدیک ما با آسیا، ژاپن و چین سبب شده است که عده‌ای در همان روز که نخست‌وزیر ژاپن میهمان ما در تهران است به دو کشتی نفتکش حمله کنند.»

توقیف گریس «۱» در جبل‌الطارق: چهارم ژوئن (سیزدهم تیرماه) مقام‌های منطقه جبل‌الطارق و نیروی دریایی سلطنتی بریتانیا، کشتی نفتی حامل نفت ایران با نام گریس «۱» را متوقف و ضبط کردند. اقدامی که تا لحظه آزادی آن در ۱۵ اوت (۲۴ مرداد) در صدر مهم‌ترین خبرهای روز جهان قرار داشت. خبرگزاری رویترز در روز توقیف گریس «۱» به نقل از دولت محلی جبل‌الطارق در بیانیه‌ای اعلام کرد که بر اساس اطلاعات «رفنی‌تیو ایکون» (وبسایتی که مسیر کشتی‌ها را ثبت می‌کند) شواهد کافی نشان می‌داده مقصد این نفتکش بانیاس در سوریه بوده است. گریس ۱ پس از آزادی با نام آدریان دریا طی مسیر کرد.

توقیف «استنا ایمپرو» از سوی ایران: نفتکش انگلیسی استنا ایمپرو (Stena impero) که ۱۹ ژوئیه (۲۸ تیرماه) به دلیل خاموش بودن سامانه‌های مکان‌یابی، برخورد با یک لنج تجاری، پاسخ ندادن به هشدارها و دستورهای مقام‌های کشتیرانی ایران و در نهایت عبور از مسیر مخالف برای ورود به تنگه هرمز توقیف شده بود، ۲۷ سپتامبر (پنجم مهرماه) رفع توقیف شد. مقامات ایران پس از توقیف این نفتکش تاکید کردند توقیف کشتی انگلیس در تنگه هرمز اقدامی تلافی‌جویانه

نیست، بلکه در جهت تضمین امنیت کشور در آب‌های سرزمینی و براساس قوانین جاری و قوانین عبور از تنگه صورت گرفته و یک اقدام حقوقی درست و بجا از سوی جمهوری اسلامی ایران بوده است.

حمله به تاسیسات نفتی عربستان: ۱۷ اوت (۲۶ مرداد) تاسیسات نفتی عربستان بار دیگر از سوی حوثی‌ها مورد حمله قرار گرفت و طی آن یکی از خطوط لوله گاز طبیعی میدان نفتی الشیبه آتش گرفت. این میدان (الشیبه) در شرق عربستان و در نزدیکی مرز امارات واقع شده است. خالد الفالح، وزیر وقت انرژی عربستان پس از این حمله اعلام کرده بود: «در نتیجه این حمله آتشسوزی محدودی به وقوع پیوست و این حمله تاثیری در روند تولید نفت این میدان نفتی نداشت و آتشسوزی مهار شد». این حادثه اما تاثیر چندانی بر بازار نفت نداشت.

ابقیق و خریص در آتش: بامداد ۱۴ سپتامبر (۲۳ شهریورماه) تاسیسات نفتی شرکت دولتی نفت عربستان، آرامکو هدف قرار گرفت، حمله‌ای که از آن به‌عنوان بزرگ‌ترین و شدیدترین حمله به تاسیسات نفتی جهان از زمان جنگ خلیج فارس و حمله صدام حسین به تاسیسات نفتی کویت یاد شده است. این حمله برخلاف حمله‌های پیشین تنها بار روانی افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیک را به همراه نداشت و سبب کاهش عملی عرضه نفت شد. در اثر حمله به تاسیسات ابقیق و خریص ۵ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه معادل بیش از نیمی از تولید نفت عربستان و ۵ درصد از عرضه جهانی این کالا متوقف شد. قیمت نفت پس از این حادثه ۲۰ درصد افزایش یافت.

حمله به «سابیتی»: در نخستین ساعات ۱۱ اکتبر (۱۹ مهرماه) نفتکش ایرانی SABITI متعلق به شرکت ملی نفتکش ایران (NITC) در دریای سرخ و در ۶۰ مایلی بندر جده عربستان هدف دو راکت قرار گرفت که در اثر این حمله، بدنه و مخازن این کشتی آسیب دید. این نفتکش از نوع سوئزمکس است و ظرفیت حمل یک میلیون بشکه نفت خام را دارد. این نفتکش ۲۹ مهرماه وارد آب‌های ایران شد تا تعمیر شود.

۱۳ تایی شدن اوپک: اکوادور در یکصد و هفتاد و هفتمین نشست سازمان کشورهای صادرکننده نفت که پنجم دسامبر (۱۴ آذرماه) در مقر این سازمان در وین برگزار شد، اعلام کرد که دیگر در اوپک نخواهند ماند. با این تصمیم تعداد اعضای اوپک که پس از نشست ۱۷۲ و با پیوستن گینه استوایی به ۱۴ عضو رسیده بود، کاهش یافت. اکوادور با نام رسمی جمهوری اکوادور کشوری در شمال غربی آمریکای جنوبی است که تازه‌ترین رقم تولید آن بر اساس گزارش ماه دسامبر اوپک روزانه

۵۳۰ هزار بشکه بوده است.

قیمت نفت در ۲۰۱۹: قیمت نفت در سال ۲۰۱۹ با وجود حوادث متعدد در منطقه خاورمیانه و تنش در روابط تجاری آمریکا و چین هیچ‌گاه به ۷۵ دلار برای هر بشکه نرسید، بیشترین رقم برای نفت خام برنت و سبد نفتی اوپک بر اساس نمودار اوایل پرایس در ۲۲ و ۲۵ ماه آوریل با رقم ۷۴ و ۴ سنت ثبت شده است، عوامل موثر بر تقویت قیمت‌ها در ماه آوریل ۲۰۱۹ پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا در خصوص کاهش سطح ذخیره‌سازی تجاری آمریکا در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰، رشد تولید نفت از منابع شیل در آمریکا با روندی آهسته‌تر از آنچه در ابتدای سال ۲۰۱۹ میلادی انتظار میرفت و اظهارات وزارت خزانه‌داری آمریکا مبنی بر عدم تمدید معافیت‌های نفتی ایران بوده است.

رویا خالقی